

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

7

březen 2009
71. ročník

Portál farmář jako významná poradenská pomůcka

Nové sídlo EUROPE DIRECT
v Nitre

Nové trendy
v celoživotnom
vzdělávání učitel'ov

Matematika na internetu

Podkovářské dny

Elektronické výukové materiály k biologii
a ekologii

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

ODBORNÁ SOUTĚŽ ŽÁKŮ OPĚT V BENEŠOVĚ str. 16

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov získala už podruhé možnost uspořádat soutěž žáků studijních oborů Agropodnikání. Ta letošní se bude konat v měsíci dubnu. Uvedené snímky jsou z Benešova, z roku 2007.

MÍRA ÚTLUMU PRODUKCE JE VÁŽNÁ

V posledních týdnech jsem spolu s kolegy z vedení agrární komory absolvoval diskuse se zemědělci všech regionů a velké části okresů České republiky. Výjezdy po všech krajích republiky a debaty s delegáty nadcházejícího XVII. sněmu komory byly spojené s mapováním skutečné situace v agrárním sektoru.

Zatímco vláda i ministr Gandalovič jsou celkem optimističtí, dokonce prý jsme byli z Bruselu za vyhlášená protikrizová opatření pochváleni, v terénu mezi zemědělci je situace úplně jiná. Zejména to platí pro produkční oblasti, kde se situace začíná dramatizovat. Vínou na tom mají především nízké farmářské ceny obilí a mléka.

Hlavně mléko v současné době výrazně radikalizuje nálady lidí. Je tu stav, který podle mne nemůže dobře skončit. Začínají procesy, které tu ještě nebyly. „Pokud s naším shora uvedeným postupem nesouhlasíte, sdělte nám neprodleně, abychom nadále pro mléko nejezdili, aby nevznikaly na obou stranách zbytečné náklady“ – píše jedna mlékárna vybraným obětem závěrem dopisu v jehož úvodu je oznámení, že dodávky mléka jim převádí do režimu bezesmluvního plnění! Přeloženo do češtiny, staví je do role, kdy je nesmí zajímat cena, nýbrž to, aby se mléka vůbec zbavili.

Mluví o mléku a mlékárnách. Ono ale jde o celé naše zemědělství a potravinářství. Studie kolektivu autorů pod vedením profesorky Věry Bečvářové z brněnské Mendelovy zemědělské lesnické univerzity, publikovaná koncem minulého roku, nastavila nemilosrdné zrcadlo: U významné části zemědělských komodit je Česká republika ve srovnání s ostatními zeměmi EU v produkci vztažené k potravinové soběstačnosti, čili ve výrobě na obyvatele, na spodních příčkách žebříčku zemí EU. To jsme ale tak trochu věděli, ale míra útlumu české produkce od vstupu do EU překvapila i odborníky. Nižší konečnou produkci na jeden hektar evidované půdy má z evropské pětadvacítky (bez Bulharska a Rumunska) jenom Slovensko, Estonsko, Litva a Lotyšsko!

Položme si otázku, proč to tak je? Jsou naši farmáři tak neschopní? A nebo máme špatné přírodní podmínky? Ani jedno, ani druhé. Přírodní podmínky máme srovnatelné s produkčními zeměmi. Dokladem toho jsou například hektarové výnosy ozimé řepky nebo i pšenice. Naši farmáři, a to bez rozdílu forem podnikání, jsou stejně schopní jako ti zahraniční. Například v uživatelské holštýnské skotu s výkonem 8 600 kg mléka na jednu uzavřenou laktaci patříme ke špičce EU. Zakopaný pes je někde jinde. Jednoznačně v dramaticky rozdílných podmínkách mezi námi, novými zeměmi unie a starou patnáctkou.

Na rozdíl od ministra Gandaloviče si nemyslím, že máme schopnost bez úhony přežít do roku 2013, kdy by měly být podmínky vyrovnány. Záměrně užívám podmiňovací způsob, protože nevěřím, že se staré země vzdají dobrovolně svých výhod. To nám předvedly v průběhu francouzského předsednictví při uzavření agendy tzv. „zdravotní prohlídky“ (Health Check). S neuvěřitelnou arogancí prosadily pro sebe další výhody, které mohou okamžitě využít například k řešení krize v sektoru mléka, kdežto my ne. **Na to je třeba reagovat a nyní k tomu máme jako předsednická země i velkou příležitost.**

Ing. Jan Veleba
Prezident Agrární komory ČR

KRÁTKÝ VSTUP DO PROBLEMATIKY STYLŮ UČENÍ ŽÁKŮ

Úvod

Při úvahách o možnostech efektivního vzdělávání je dobré položit si otázku, jak nejlépe podporovat žáky a studenty na jejich cestě k efektivnímu osvojení poznatků. Zejména to platí pro studenty středních škol. Mnozí z nich mohou, chtějí a zcela jistě budou, studovat na vysokých školách, kde má studium svá specifika. Studium zde je zcela jistě svou náročností obsahovou i časovou velmi obtížné. Proto se studenti potřebují naučit pracovat ve škole tak, dokázali plnit náročné požadavky učitelů a přitom tak, aby jim zůstalo dost času i na aktivity volnočasové. K tomu, aby učitelé mohli pomoci studentovi dosáhnout tohoto cíle, je dobré využít problematiku stylů učení, které podporují efektivní studium.

Respektováním koncepce stylů učení plní učitelé jednu ze stěžejních didaktických zásad a to sice zásadu individuálního přístupu k žákovi.

Učení, paměť, zapomínání

Učení znamená získávání zkušeností a utváření jedince v průběhu jeho života. Plní funkci přizpůsobování se organismu k prostředí a ke změnám v tomto prostředí. Cílem učení není jen hromadění vědomostí, ale jejich uplatnění. Jde tedy o pěstování schopnosti používat vědomosti v různých situacích při řešení konkrétních praktických problémů. Nezbytnou podmínkou všeho učení jak u člověka, tak u ostatních živočichů je paměť. Paměť lze popsat jako schopnost a proces uchovávat, organizovat a používat zkušenost. Přirozenou částí pamětních procesů je i zapomínání, které je důsledkem ztráty přístupu k informaci, jež nemůže být vybavena. Průběh zapomínání lze vyjádřit křivkou zapomínání dle Ebbinghause. Ebbinghausova křivka zapomínání vyjadřuje, kolik procent osvojené látky si člověk ještě pamatuje v různých intervalech po osvojení. Z průběhu křivky odvodíme, že je to 58,2 % po 20 minutách, po 1 hodině 44,2 %, po jednou až dvou dnech je zapomínání pomalejší, až se ustálí asi na 20 %. Tento zbytek je uložený poměrně pevně. Velmi významnou činností při učení je opakování, avšak opakování bez porozumění (mechanické, dril) nepřispívá k rozvoji vztahů k látce a pochopení jejího významu. Opakovat je účelné systematicky a nejlépe v časových souvislostech známých z průběhu křivky zapomínání.

Styly učení

Styly učení se zabývá kniha prof. Mareše nazvaná *Styly učení žáků a studentů* vydaná nakladatelstvím Portál v r. 1998. Zde je mimo jiné předložena i pracovní charakteristika stylu učení. „*Styly učení jsou subtilní transsituační projevy individuality člověka. Představují metakognitivní potenciál člověka. Jsou to postupy při učení, které jedinec v daném období preferuje, postupy svébytné svou orientovaností, motivovaností, strukturou, poslušností, hloubkou, elaborovaností (propracovaností), flexibilitou. Vytvářejí se z vrozeného základu, ale obohacují se a proměňují během života jedince jak záměrně, tak bezděčně. Člověk je užívá ve většině situací pedagogického typu, relativně málo závisle na obsahové stránce učení.*“. Styl učení je především celek, komplex, svébytná kombinace různých složek, přičemž tento celek je více než jen spojení částí. Každá ze složek přispívá k průběhu žákova učení jinak a sama je jinak rozvinuta. O stylu svého učení obvykle žáci nepřemýšlejí, „zvykli si“ učit se určitým způsobem, neznají jiný postup nebo nechťejí měnit vyzkoušené postupy za něco nejistého. Mnoho psychologů zastává názor, že styl učení má složitější podobu než převážně vrozenou a tedy pouze neovlivnitelnou. Podle nich se styly učení se skládají z více odlišných vrstev, přičemž nejhlubší je vrstva vrozená (osobnostní faktory), je relativně nezávislá na vnějších zásadách a je velmi stabilní. Střední vrstva obsahuje procesy, které se rozvíjejí během žákova života. Jsou to svébytné postupy, jimiž žák vnitřně zpracovává informace a vnější prostředí (i učitel a rodiče, kamarádi aj.) do nich zasahují (zprostředkovane). Dají se pedagogicky ovlivňovat. Vrchní vrstva je tvořena afektivními procesy a preferencemi, vnějším prostředím je ovlivněna výrazně, stabilita těchto procesů není velká. Jednoduše si lze tyto struktury představit na modelu obyčejné cibule (tj. původní a základní „model cibule“ L. Curriové). Důležitý poznatek je, že všechny vrstvy spolu navzájem komunikují. Za faktory ovlivňující styly učení se považují pohlaví, věk, denní doba, rodinné prostředí, rasové, mezikulturní rozdíly a sociální klima školy.

Učební styly a jejich diagnostika

Poznávání stylů učení je velmi užitečné pro individualizované zásahy do průběhu učení, pro volbu adekvátních vzdělávacích strategií, výběr vhodných podmínek, prostředí a pomůcek pro učení. Styly učení je možné diagnostikovat, třebaže ne snadno, pomocí sociálního okolí anebo jedincem

samým. Velmi rozšírená a často používaná je dotazníková metóda. Počet dotazníkov rôznej kvality, ktoré sa používajú, již prekročil stovku. Cieľom diagnostiky stylů učení prítom nebyvá pouze identifikace učebních preferencí a orientací jedinců, ale také odhalení individuálních rezerv a nalezení cest vedoucích k celkové optimalizaci procesu učení.

Závěrem

Školy, které chtějí vytvořit prostředí nejvhodnější pro rozvoj žáků, musí brát v úvahu jejich individuální rozdíly. Učitelé by si měli klást otázky v souvislosti s organizací samostatné učební činnosti žáka (systematičnosti, délce, pravidelnosti, motivovanosti, píli atd.). Ta totiž souvisí s celkovou efektivitou jeho učební činnosti. Naš školský systém jako celek bohužel většinou ignoruje individuální styly učení. Příčinou nerespektování žákovských učebních stylů však často není neochota učitelů. Učitelé sice vědí, že se žáci od sebe při učení liší. Často však nevědí, jaké styly učení preferují konkrétní žáci a jakým způsobem by jim mohli vyjít vstříc. Přihlížení ke zvláštnostem žákovských

stylů ve výuce má i svá úskalí: stanou-li se základem pedagogického rozhodování jenom charakteristiky žáků (jejich styly učení), učitel se bude víc soustředit na to, koho bude vyučovat, a méně na to, co bude vyučovat. Pokud bude učitel přesprávilš přizpůsobovat své výukové postupy zvláštnostem žákovských stylů učení, odstraní překážky, které žák potřebuje k tomu, aby se při jejich překonávání rozvíjel. Osobně souhlasíme s názorem, že důležité pro život je umět přizpůsobit styl dané situaci a přijmout podle potřeby preferovaný nebo méně preferovaný styl. Pravdou však je, že jako učitelé jistě můžeme zajistit, aby alespoň některé činnosti u jednotlivých témat nebo učebních jednotek umožnily žákům pracovat jejich preferovaným způsobem a poskytnout jim pomoc ve chvílích, kdy se od nich požaduje práce v jiném než preferovaném stylu učení.

Ing. Vladan Jareš, DiS., PhDr. Dana Linhartová, CSc.
Institut celoživotního vzdělávání MZLU Brno

Pozn.: Použitá literatura je k dispozici v redakci. Do květnového a červnového čísla autor připravuje podrobnější rozpracování uvedené tematiky.

NOVÉ SÍDLO EUROPE DIRECT V NITRE

Agroinštitút Nitra, štátny podnik so sídlom na Akademickej 4 v Nitre, sa od februára 2009 stal hostiteľskou organizáciou EUROPE DIRECT – NITRA. ED Nitra je členom celoeurópskej siete informačných centier známych pod jednotným názvom Europe Direct.

Cieľom informačného centra Europe Direct – Nitra je podpora informovaného a aktívneho európskeho občianstva. Informačné a komunikačné aktivity Centra sú zamerané na šírenie informácií, prehĺbenie vedomostí o EÚ a jej politikách a podporu diskusie o európskych záležitostiach. Nadviazaním dialógu s občanmi chce Centrum prispieť k podpore pozitívneho a reálneho obrazu o EÚ, jej úlohách a fungovaní.

Centrum je umiestnené v priestoroch knižnice na prízemí. Pracovníci Centra ED Vám radi odpovedia na Vaše otázky o EÚ a poradia pri vyhľadávaní relevantných informácií. Centrum poskytuje aj bezplatný internetový prístup na informačné zdroje EÚ. V Centre môžete nájsť fond publikácií a bezplatné informačné materiály.

Pracovníci Centra využívajú na šírenie informácií tradičné i moderné spôsoby komunikácie. Verejnosť bude prostredníctvom webovej stránky informovaná o organizovaných aktivitách Centra a zároveň môže touto cestou požiadať aj o odpovede na rôzne otázky o EÚ. Elektronický spravodajca „ED Nitra News“ bude rozosielaný raz mesačne obecným úradom, rôznym typom knižníc a informačným

strediskám v Nitrianskom kraji. Centrum pripravuje aj vydanie tlačenej brožúry zameranej na problematiku kvality poľnohospodárskych produktov a potravín. Dostupné bezplatné brožúry a poradenstvo bude poskytované aj počas významnejších regionálnych podujatí ako je Deň Nitranov a medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh Agrokomplex 2009.

Centrum chce byť miestom stretnutí a preto jeho zámerom je zorganizovať diskusie a stretnutia s europoslancami, prípadne inými osobnosťami k otázkam volieb do Európskeho parlamentu a iným aktuálnym témam pre vysokoškolských študentov a širokú verejnosť.

Informačné dni pomôžu študentom zorientovať sa v informačných zdrojoch o Európskej únii, jej prioritách a politikách.

Najbližším podujatím Centra je vedomostná súťaž „Mladý Európan“ organizovaná pre študentov stredných škôl v okresoch Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce a Šaľa. Zástupcovia prvých desiatich prihlásených škôl sa stretnú

30. 3. 2009 v regionálnom kole a víťaz postúpi do národného kola. V národnom kole si 15. 5. 2009 zmerajú sily rovesníci zo stredných škôl z celého územia SR.

V prípade záujmu nás kontaktujte mailom na adrese europedirect@agroinstitut.sk, telefonicky na 037/7910290,

na bezplatnom čísle 0080067891011 alebo osobne v Agroinštitúte na Akademickej 4 v Nitre.

Tatiana Kobidová, Vladimíra Mikulová
Europe Direct – Nitra, Agroinštitút Nitra, štátny podnik

AKREDITACE NOVÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH A LESNICKÝCH PRIVÁTNÍCH PORADCŮ

V tomto roce probíhá již 7. kolo přípravy nových privátních poradců, kteří po úspěšném obhájení své závěrečné práce před komisí ministerstva zemědělství získají akreditační certifikát a budou zapsáni v Registru poradců MZe (vede přehled poradců provádějících státem podporované zemědělské poradenství).

Podle „Směrnice Ministerstva zemědělství č.j. 48975/2007-10000 ze dne 3. 1. 2008 o akreditaci poradců a jejich vedení v Registru poradců Ministerstva zemědělství“ Článek 4 uvádí kvalifikační požadavky na vstup do akreditačního řízení. Mohli se do něho přihlásit absolventi vysoké školy s tříletou poradenskou praxí nebo absolventi střední školy se čtyřletou poradenskou praxí. Od tohoto roku požadavky na vzdělání zůstávají stejné, ale poradenská praxe již nebude vyžadována a postačí splnění stejného počtu roků získaných ve výrobní praxi. Získání poradenské praxe bude součástí akreditační přípravy.

Proces přípravy nových poradců má několik fází, které musí noví žadatelé absolvovat. Jakmile je vyhlášeno akreditační kolo, musí žadatel včas zaslat všechny požadované dokumenty Správci Registru poradců (odbor poradenství a vzdělávání Ústavu zemědělské ekonomiky a informací). Přijatým účastníkům jsou zasílány pozvánky na p r v n í k u r z.

Tento kurz obsahuje problematiku Cross-Compliance, tj. zákonné požadavky na hospodaření (SMRs), podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), Natura 2000 a environmentální opatření v lesnictví. Součástí tohoto prvního kurzu je i metodologie provádění poradenské práce. Na konci prvního kurzu dostanou účastníci témata svých závěrečných prací a jsou jim přidělena vstupní práva do elektronického systému eDoceo, aby mohli samostatně u svých počítačů studovat danou problematiku pomocí e-learningových kurzů.

D r u h ý prezenční kurz následuje po prvním do jednoho měsíce. Účastníci kurzu řeší ještě problematiku Cross-Compliance a dále se podrobně seznamují s Programem rozvoje venkova a s přípravou a zpracováním dotačních projektů v tomto programu. Na konci kurzu je kontrolován průběh zpracování závěrečných témat a jsou poskytovány konzultace ke studiu e-learningových kurzů.

T ř e t í povinný kurz řeší problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v zemědělství a lesnictví.

Po uvedených kurzech následuje fáze ověřování získaných vědomostí formou dvou testů ze všeobecné části a testu z BOZP.

Od tohoto roku bude další fází přípravy nových akreditovaných poradců řízená poradenská praxe pro ty žadatele, kteří se nemohli žádnou poradenskou praxí prokázat a mají pouze výrobní praxi. Řízená praxe bude probíhat v malých 3–5 členných skupinách v rozsahu tří pracovních dnů a bude mít za cíl přímo v zemědělském podniku názorně ukázat, jak má správně vypadat poradenská práce zemědělského poradce.

Č t v r t ý kurz, probíhající v rámci přípravného akreditačního řízení nových poradců, je nepovinný a záleží jenom na novém budoucím privátním poradci, zda se do něj přihlásí. Kurz se zabývá problematikou komunikačních a prezentačních dovedností. Ke kurzu jsou přidány i otázky správného využívání informačních technologií v praktické poradenské praxi.

Po ukončení povinných kurzů, absolvování testů a řízené poradenské praxe se účastníci akreditačního řízení soustředí na dokončení své závěrečné práce a k tomu ještě využívají možnosti čerpání vědomostí studiem e-learningových kurzů. Ve stanoveném termínu (Správcem Registru) odevzdávají své závěrečné práce k posouzení oponentům.

V závěrečné fázi obhajují závěrečné práce před akreditační komisí MZe. Požaduje se, aby měli zpracovanou elektronickou prezentaci nejlépe v programu MS PowerPoint, a tím i prokázali schopnost ovládání počítače. Úspěšným absolventům celého akreditačního procesu je vydán ministerstvem zemědělství akreditační certifikát a jsou zapsáni do Registru poradců. V r. 2008 bylo přijato do akreditačního

ho řízení celkem 52 uchazečů, úspěšně ukončilo 39. Na konci roku bylo v Registru poradců zapsáno 276 privátních zemědělských a lesnických poradců. Věříme, že letošní žadatelé budou stejně úspěšní jako jejich předchůdci v pře-

cházejících letech a přejeme jim bezproblémové absolvování všech fází akreditačního řízení, které bude trvat téměř osm měsíců.

Josef Sívek, ÚZEI Praha

PORTÁL FARMÁŘ JAKO VÝZNAMNÁ PORADENSKÁ POMŮCKA

Portál farmáře je nový informační portál, který má za cíl zpřístupnit zemědělcům a jiným subjektům z resortu Ministerstva zemědělství údaje vedené o těchto subjektech v registrech půdy, zvířat, vinic, chmelnic a sadů. Druhým podstatným cílem portálu je poskytnout široké veřejnosti informace o poskytnutých podporách zemědělským subjektům ze zdrojů EU i České republiky.

Portál je proto členěn na veřejně přístupnou část a na část vyžadující autorizovaný přístup. Pro část vyžadující autorizovaný přístup je nutné přidělení přístupového jména a hesla pro konkrétní fyzickou osobu jednající jménem daného subjektu, který je evidován v základních registrech MZe (LPIS, IRZv, SR). K získání hesla je nezbytné navštívit místně příslušnou agenturu pro zemědělství a venkov a vyplnit jednoduchý formulář. Osoba, které je možné přidělit heslo, musí být buď statutárním orgánem subjektu nebo musí disponovat plnou mocí pro získání přístupu k individuálním údajům z registrů. Portál farmáře můžete navštívit na internetové adrese www.farmar.mze.cz.

Jedním z nejvíce používaným registrem v systému Portálu farmář je registr půdy, kde je taktéž řešeno nařízení vlády č. 103/2003 Sb. o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech, ve

znění nařízení vlády č. 108/2008 Sb. Nitrátová směrnice byla do registru půdy implementována s cílem usnadnit zemědělcům rozhodování o použití agrotechnických metod a způsobu hnojení na jednotlivých půdních blocích. Současně slouží jako nezbytná poradenská pomůcka a vhodný podklad pro evidenci aplikace hnojiv na konkrétních půdních blocích, neboť stanovuje, kdy a v jakém množství se na konkrétních půdních blocích nesmí aplikovat jednotlivé druhy hnojiv.

Nitrátová směrnice je v tomto systému řešena tak, že ke každému půdnímu bloku podle půdních vlastností, výskytu meliorací, vzdálenosti od vody a jeho geografických vlastností jsou stanovena omezení v 6 oblastech:

- Množstevní omezení aplikace hnojiv
- Období zákazu hnojení
- Střídání plodin
- Hospodaření na svazích

Skladování hnojiv na PB/DPB → /ve stromečku vrstva Skladování hnojiv - detail/	
	Meliorace – nelze skladovat tuhá statková a organická hnojiva
	Zamokřené půdy – nelze skladovat tuhá statková a organická hnojiva
	Vodní toky – nutnost dodržovat vzdálenost 50 m umístění složiště od vodních toků
	Vodní plochy (vodní nádrže, rybníky, jezera) – nutnost dodržovat vzdálenost 50 m umístění složiště od útvaru povrchových vod
	Půdy ohrožené erozí – nelze skladovat tuhá statková a tuhá organická hnojiva
Vodní toky a útvary vod → /ve stromečku vrstva Vodní útvary/	
	Vodní toky
	Vodní plochy (vodní nádrže, rybníky, jezera)
	25 m zóna kolem vodních útvarů

- Omezení uložení tuhých statkových hnojiv na zemědělské půdě
- Hospodaření u útvaru povrchových vod

V současné době po přepracování zobrazení nitrátové směrnice v mapě je v mapovém stromečku možné zapínat následující vrstvy:

- Zranitelné oblasti
- Aplikační pásma
- Aplikační pásma – detail
- Kultura
- Protierozní opatření
- Skladování hnojiv
- Skladování hnojiv – detail
- Hranice vodních útvarů

Hlavním smyslem portálu je zpřístupnit co nejvíce informací zemědělským podnikatelům, usnadnit jim rozhodování

při vlastní aplikaci a skladování hnojiv na obhospodařovaných půdních blocích. Využíváním a dodržováním těchto informací z portálu Farmář budou současně dodrženy zákonné požadavky kontroly podmíněnosti (Cross compliance) vyplývající z právních předpisů a standardů. Plnění těchto předpisů a standardů je od 1. 1. 2009 podmínkou pro poskytování finančních podpor a budou od letošního roku kontrolovány příslušnými kontrolními orgány.

Z těchto všech důvodů považuji za vhodné, aby i menší zemědělské subjekty požádaly na příslušné agentuře pro zemědělství a venkov o přidělení přístupového hesla na Portál farmář a používaly tuto poradenskou pomůcku, čím budou dodržovat veškeré zákonné požadavky na hospodaření a podstatně tak minimalizují riziko snižování dotací.

Ing. Milan Pizinger
Regionální pracoviště ÚZEI Písek

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise

Komise navrhuje dodatečná opatření, která mají pomoci odvětví mléka a mléčných výrobků

V návaznosti na propad cen mléka a mléčných výrobků byla zavedena nových opatření na podporu trhu. Vývozní náhrady za mléko, sýry a sušené plnotučné a odstředěné mléko doplní ještě v březnu intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka (v případě potřeby nakoupí více než předem stanovené množství, a to prostřednictvím pravidelných výběrových řízení).

Světová potravinová bezpečnost: zásah EU je nezbytný

Poslanci ve zprávě z vlastního podnětu vyzývají k urychlené a nepřetržité akci, která by zajistila celosvětovou potravinovou bezpečnost. Domnívají se, že pomoc ve výši 1 mld. EUR, kterou se EU rozhodla poskytnout rozvojovým zemím, by měly doprovázet investice do zemědělství. Parlament vyzývá také k zavedení mechanismů, jež by zaručily dostupnost dostatečných světových zásob potravin. Během dvou let se ceny potravin na světových trzích zvýšily v průměru o více než 80 % a v posledních dvou letech došlo

ke kritickému poklesu celosvětových zásob potravin, a to na 57 dní v roce 2007 a na pouhých 40 dní v roce 2008. V souvislosti s tlakem na přírodní zdroje se současně očekává zdvojnásobení poptávky po potravinách do roku 2050. Podle údajů Světové banky trpělo před posledním nárůstem cen potravin na světě přes 860 milionů lidí chronickým hladem, přičemž podle odhadů nárůst cen potravin uvrhne do hlubší chudoby dalších 100 milionů lidí. Evropský parlament zdůrazňuje nutnost zavedení globálního režimu zásob potravin, celosvětového programu povinného udržování zásob a rovněž lepší systém základního skladování pro klíčové vstupy produkce (bílkoviny, hnojiva, osiva, pesticidy) v rozvojových zemích. Rovněž požaduje globální posouzení výroby biopaliv a jejího dopadu na ceny potravin, stejně jako koordinaci politik na globální úrovni, která zajistí, že dodávky potravin nebudou ohroženy tlakem na výrobu obnovitelné energie. Evropská unie by proto měla přijmout závazek podporovat biopaliva druhé generace, která neohrožují výrobu potravin. Snižuje se objemu rozvojové pomoci určené na zemědělství a rozvoj venkova (v r. 1980 činila 17 %, v r. 2006 pouhá 3 %). Finanční podpora EU by proto měla směřovat k dosažení růstu vedeného zemědělstvím, a sledovat, jak

podpora EU k plnení tohoto cíle přispívá. Měla by také učinit vše, co je v jejích silách, aby přiměla vlády k tomu, že budou na odvětví zemědělství vynakládat 10 % vnitrostátních rozpočtů. Pro podporu nejchudších obyvatel světa by měl být vytvořen stálý fond potravinového zajištění, v návrhu je zavedení systému půjček pro drobné zemědělce, kteří mohou hrát významnou úlohu při zvyšování zemědělské produkce a zajišťování globální potravinové bezpečnosti. Parlament je přesvědčen, že by SZP měla zůstat pilířem politiky EU v oblasti potravinového zajištění jak v nejbližší budoucnosti, tak i po r. 2013. Poslanci také žádají stabilní a neměnnou úroveň výdajů EU a členských států na SZP, jež by zemědělcům zaručila spravedlivý příjem, a efektivní pojištění jak proti velkým cenovým a příjmovým fluktuacím, tak proti dopadům meteorologických podmínek na produkci. V neposlední řadě navrhuje, aby Evropská komise analyzovala dopady finanční krize na odvětví zemědělství.

Internetová komunita škol

Na začátku byl projekt, který měl školám pomoci spolupracovat přes internet. Čtyři roky poté se internetové stránky financované Evropskou unií mohou pochlubit dalším úspěchem. Stalo se z nich oblíbené diskuzní fórum pro učitele. Doposud se na portálu eTwinning zaregistrovalo okolo 55 000 učitelů, ředitelů škol a školních knihovníků z 29 zemí a jejich počet stále roste. Tato online služba, která byla spuštěna v roce 2005 v rámci vzdělávacího programu EU „Comenius“, umožňuje školám vytvářet virtuální třídy, jež mají vybavení mimo jiné pro audio a video konference. Studenti z různých zemí tak mohou v bezpečném prostředí pořádat setkání, ukládat výsledky své práce a vyměňovat si informace o společných projektech. Na portálu, který je k dispozici ve 23 jazycích, je v současné době zaregistrováno více než 5 300 projektů. Naleznete zde návody na různé projekty, třeba jak vytvořit virtuální firmu, nebo pro menší děti zase, jak vytvořit digitální pohádku. Stránky však objevovalo čím dál tím více učitelů a jak se často na internetu stává, začaly i ony žít vlastním životem. Z 55 000 aktivních členů nejsou dvě třetiny zaregistrovány u žádného projektu. Většina se na portál přihlásila proto, aby si mohla vyměňovat nápady s kolegy z jiných škol. Každý měsíc zde učitelé umístí více než 5 000 zpráv.

Školy v Evropě dosahují tvorivost a inovaci prostřednictvím on-line projektů eTwinning

Program eTwinning je iniciativa EÚ na podporu škôl pri vytváraní sietí medzi sebou prostredníctvom internetu. S približne 50 000 zaregistrovanými používateľmi v celej Európe čoraz viac učiteľov v Európe dokazuje, že hľadá nové spôsoby rozvoja a inovácie výučby a učenia sa. Na tohtoročnej výročnej

konferencii v rámci e-Twinning, ktorá sa konala v dňoch 13. až 15. februára v Prahe, Komisia udelila ceny desiatim najlepším školským projektom tohto programu, vrátane Slovenska.

Program eTwinning ako hlavná akcia v rámci programu celoživotného vzdelávania Európskej komisie ponúka školám v Európe prostriedok na komunikáciu, výmenu nápadov a realizáciu on-line projektov spolupráce. Prostredníctvom on-line platformy, ktorá na uľahčenie komunikácie využíva nástroje web 2.0, sa eTwinning stal skutočným spoločenstvom založeným na spolupráci, kde učitelia predstavujú kreatívne spôsoby, ako zlepšiť svoju prácu v triede. Od začiatku programu v januári 2005 sa do tohto programu zaregistrovali učitelia zo 48 286 škôl, ktorí uskutočnili 11 994 projektov zahŕňajúcich najmenej dve školy z dvoch rôznych krajín.

Na konferencii sa zúčastnilo vyše 400 účastníkov – učiteľov z celej Európy, zástupcov národných a centrálnych podporných stredísk pre eTwinning a iných dôležitých subjektov z oblasti školského vzdelávania. Konferencia bola zameraná na „kreativitu a eTwinning“ a vystúpil na nej aj Ján Figel', európsky komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež, ako aj Dr. Edward de Bono, odborník v oblasti laterálneho myslenia a veľvyslanec Európskeho roka tvorivosti a inovácie 2009.

Komisár Figel' vysvetlil význam iniciatívy eTwinning v roku 2009: „Rok 2009 je rokom inovácie a tvorivosti, takže je osobitne vhodné sláviť čoraz väčší úspech programu eTwinning ako príkladu tvorivosti vo vzdelávaní. Je potrebné, aby sme podporovali inovačné prístupy vo vzdelávaní na zlepšenie kvality a efektívnosti európskych školských systémov a pomohli pripraviť mladých Európanov pre spoločnosť a hospodárstvo budúcnosti.“

Hlavným bodom konferencie bolo slávnostné udeľovanie cien, počas ktorého sa ocenilo desať najlepších eTwinning projektov za školský rok 2007 – 2008. Ceny sa udeľovali v piatich kategóriách. V kategórii „Matematika a veda“ sa víťazom stal slovensko-český projekt „Vesmír v škole, škola vo vesmíre“. Projekt si môžete pozrieť tu: <http://vesmir-etwinning.blogspot.com>. Posúdilo sa vyše 500 projektov podľa ich inovačného charakteru, začlenenia do osnov, miery spolupráce, kreatívneho používania IKT a ďalšej využiteľnosti. Desať finalistov pochádza zo 40 škôl z 21 krajín (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Francúzsko, Grécko, Island, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko a Taliansko).

Ďalšie informácie: portál eTwinning: www.etwinning.net

(Zdroj: tlačová správa Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku)

Slovenka absolútnou víťazkou súťaže plagátov krajín eurozóny

„Svieže, mladé a originálne“ – takto porota zhodnotila prácu Slovenky Viktórie Š., študentky Súkromnej základnej umeleckej školy Dotyk v Ružomberku a víťazky súťaže v tvorbe plagátov Eurocompetition pripravenej na oslavu 10. výročia eura.

Do súťaže, organizovanej Európskou komisiou, sa zapojilo viac ako 1800 súťažiacich (školáci vo veku 10 až 14 rokov žijúci v krajinách eurozóny) a ich úlohou bolo využiť svoju kreativitu a navrhnuť plagát venovaný výhodám a budúcnosti spoločnej meny. K uzávierke súťaže prišlo 1892 súťažných príspevkov, z ktorých skupina učiteľov z eurozóny vybrala

tri plagáty z každej krajiny. Tieto plagáty postúpili do finále, kde záverečná porota určila 15 národných víťazov a jedného celkového víťazu súťaže.

Plagáty vyjadrujú množstvo nápadov a sú plné kreativity. Víťazný príspevok „Moderné Euro“, ktorý vytvorila Viktória, zachytáva mladú ženu oblečenú na večierok, má na sebe oblečené šaty z euromincí a eurobankoviek. Mladá umelkyňa sa k svojej práci vyjadrila takto: „Euro je pre všetky generácie a pre všetky príležitosti. Tieto šaty sú vyjadrením toho, ako mladí ľudia oslavujú euro.“ Slovenka Viktória pocestuje do Bruselu, kde bude jej plagát vystavený počas podujatia pre tlač za prítomnosti pána Joaquína Almunia, európskeho komisára pre hospodárske a menové záležitosti.

NOVÉ TRENDY V CELOŽIVOTNOM VZDELÁVANÍ UČITEĽOV

(postrehy z V. medzinárodnej vedeckej konferencie EDUCO 2009)

V posledné januárové dni (29.–31. 1. 2009) sa v prekrásnom prostredí Tatier, v Školiacom zariadení MŠMT ČR v Tatranskej Štrbe, konal už piaty ročník medzinárodnej vedeckej konferencie, tentoraz na tému „Aktuálne otázky celoživotného vzdelávania učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a ďalších príbuzných odborov“ tak, ako sme avizovali v januárovom čísle tohto časopisu (5/2009, s. 22–23).

Tradičnými organizátormi boli tri dlhoročne a úspešne spolupracujúce inštitúcie: Katedra zoológie a antropológie Fakulty prírodných vied UKF v Nitre, Inštitút vzdelávania a poradenstva Českej zemédskej univerzity v Prahe a Katedra učiteľstva a didaktiky biológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe. Účastníci konferencie prezentovali nielen skúsenosti s realizáciou celoživotného vzdelávania, ale aj výsledky výskumu v tejto oblasti, úspechy a úskalia riešených projektov, týkajúcich sa celoživotného vzdelávania učiteľov.

S hlavnými referátmi vystúpili: prof. Ing. Milan Slavík, CSc. (IVP ČZU Praha): „Odborné vzdelávanie a celoživotné učenie v kontextu vývoje venkovského priestoru v ČR“ a doc. PaedDr. RNDr. Milada Švecová, CSc. (PřF UK Praha) s témou referátu: „Nástroje a indikátory zvyšovania prírodovednej gramotnosti pedagógov v rámci celoživotného vzdelávania“. K predneseným referátom nasledovala podnetná a zaujímavá diskusia. V tomto konferenčnom bloku vystúpila aj pani Ing. Alena Krajíčková (ÚZEI Praha), redaktorka časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola,

... z medzinárodnej vedeckej konferencie

ktorá predstavila uvedený mesačník ako významný nástroj celoživotného vzdelávania pedagogických pracovníkov. Ďalší deň začal tradične odbornou exkurziou do areálu TANAP. Popoludňajšie rokovanie prebiehalo v 3 sekciách. Celkovo odznelo 41 príspevkov zameraných na celoživotné vzdelávanie učiteľov. Svojou prezentáciou vzdelávania odbornej aj neodbornej verejnosti týkajúcej sa problematiky udržateľnosti čistoty vody v Baltickom mori zaujala aj Leena Savisalo (Univerzita Helsinky). Účastníkmi konferencie boli nielen učitelia univerzít a vysokých škôl, ale aj učitelia základných a stredných škôl, pracovníci Štátnej školskej inšpekcie v Bratislave a iných významných inštitúcií.

Novinkou V. ročníka tejto medzinárodnej vedeckej konferencie bolo zriadenie prezentačného pultu, na ktorom boli počas konferencie vystavené a prezentované nové učebné texty, učebné pomôcky a metodické materiály vytvorené na vysokých školách a ďalších inštitúciách.

Závery jednotlivých sekcií boli potom sformulované a odsúhlasené účastníkmi konferencie na pracovnom workshope v sobotu dopoludnia (o záveroch konferencie píšeme na inom mieste v tomto časopise). Bližšie informácie o konferencii ako aj závery a fotogalériu nájdete čitateľa taktiež na webovej stránke Katedry zoológie a antropológie FPV UKF v Nitre: www.kza.fpv.ukf.sk.

VI. ročník tohto významného medzinárodného vedeckého podujatia sa bude konať taktiež v Tatranskej Štrbe v termíne 28. – 30. 1. 2010. Téma konferencie v roku 2010 bude: Význam teórie, empirie a pedagogickej praxe pre prípravu učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a ďalších príbuzných odborov. Všetci ste srdeční víťazi!

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

ZÁVERY KONFERENCIE EDUCO 2009

Odporúčania konferencie zúčastneným delegátom a organizačnému výboru:

- Odporúčame zaoberať sa koncepciou celoživotného vzdelávania, širokým spektrom ponúkaných vzdelávacích programov a vzdelávacích aktivít, ktoré by boli na webových stránkach organizujúcich katedrií zverejnené a sprístupnené väčšiemu počtu cieľových skupín.
- Vytvoriť webový portál pre centrálnu zverejnenie ponuky vzdelávacích programov celoživotného vzdelávania – prednášky, ponuka pomôcok, elektronické pomôcky a ďalšie – projekt na vytvorenie webovej stránky.
- Zvážiť možnosť podania spoločného projektu (napr. prostredníctvom projektov FRVŠ, KEGA atď.) na vytvorenie koncepcie a na prevádzkovanie webových stránok.
- Na webovej stránke www.kza.fpv.ukf.sk zverejniť adresy ponúkaných vzdelávacích kurzov a iných vzdelávacích podujatí, ktoré organizujú aj iné pracoviská (IVP ČZU Praha, UK Praha, UHK, MU Brno, a pod.)
- Pokračovať v realizácii prezentačného pultu, na ktorom by boli počas konferencie vystavené a prezentované nové učebné texty, učebné pomôcky a metodické materiály vytvorené na vysokých školách. Podporiť vzájomnú výmenu uvedených materiálov.
- Vytvoriť v ďalšom ročníku konferencie sekciu posterových prezentácií.
- S cieľom posilnenia účasti pedagógov a učiteľov z praxe, manažmentu škôl v ďalšom ročníku konferencie EDUCO

požiadať formou grantu o finančnú podporu napr. Višegrádsky fond.

- Na nasledujúci ročník konferencie pozvať pedagógov z ďalších európskych univerzít.
- Pri príležitosti 5. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie EDUCO zverejniť výstupy z predchádzajúcich piatich ročníkov v časopise AULA (ČR), Akadémia (SR) a zvýšiť tak povedomie zástupcov akademických obcí na ďalších VŠ o periodicite tohto podujatia.
- Kurzy ďalšieho vzdelávania zamerať aj na zvýšenie kompetencií pedagógov v oblasti školskej legislatívy, na skvalitnenie pedagogickej komunikácie učiteľov a psychosociálnych kompetencií.
- Vytvoriť medzigeneračné programy ďalšieho vzdelávania, využiť pritom skúsenosti starších kolegov (dôchodcov, ale aj učiteľov z praxe).
- Termín konania VI. medzinárodnej konferencie: 28. až 30. 1. 2010
- Téma konferencie v roku 2010: Význam teórie, empirie a pedagogickej praxe pre prípravu učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a ďalších príbuzných odborov.

Organizačný výbor konferencie

Ďalší ohlasy z konferencie prineseme v dubnové Zemědělské škole – Pôdohospodárske škole.

ELEKTRONICKÉ VÝUKOVÉ MATERIÁLY K BIOLOGII A EKOLOGII

Interdisciplinárně – motivačně – hravě

Při výuce (nejen biologie a ekologie) je třeba volit nové metody, jež posilují vztah k přírodě, zvyšují ekogramotnost, a to nejen získáváním znalostí jednotlivých organismů, společenstev, ale i vztahů, příčin, následků, pomáhají získávat pozitivní postoje k sebevzdělávání a utvářejí kladný vztah k životnímu prostředí. I při výuce botanických, zoologických, geologických, ekologických a environmentálních disciplín je vhodné snižovat počet hodin teorie ve prospěch praxe, což umožňuje samostudium kvalitně připravených textů, výukových podpor aj. I práce s počítačem a internetem podporuje výrazným způsobem vzdělávací proces a umožňuje více času věnovat kreativním způsobům při vzdělávání a výchově.

Príspevek predstavuje 3 elektronické podpory, ktoré vznikli koncom r. 2008 na katedre biologie Univerzity Hradec Králové (UHK). Jejich cieľom je nejen zlepšiť poznávanie jednotlivostí, ale majú výrazne motivovať žáky a studenty pro praktické poznávanie organismů, společenstev, krajiny a přírody v nejširším slova smyslu, včetně vztahů, ohrožení, praktického využití atd. Mají nalákat k návštěvě přírody a přispět k vytváření lepšího přístupu k přírodnímu a životnímu prostředí. Jejich cílem je také pracovat s počítačem, a to hravě a interdisciplinárně.

DVD Krkonoše a Podkrkonoší

Podpora vyšla v nakladatelství GAUDEAMUS UHK a nabízí komplexní poznávání přírody České republiky od alpského stupně do nížiny na modelovém území Krkonoše a Podkrkonoší. Využívá zájmu mladé generace o práci s počítači a seznamuje s oblastí interdisciplinárně v různých ročních obdobích. DVD obsahuje textového průvodce naším nejstarším národním parkem a zejména program ArcReader (včetně návodu na jeho používání). Lze si libovolně nalézt trasu, zjistit její délku, převýšení, poznat zde přírodní poměry, historii, geografii, základní společenstva a organismy i jejich ochranu, dopady nadměrných lidských aktivit. Je možné si prohlédnout letecké snímky, turistickou mapu, cestní síť, zonaci, geologii, hydrologii, pedologii, vrstevnice, lesnické mapy, potenciální vegetaci, lavinové dráhy, místa erozí atd.

Detailně jsou představeny 3 okružní trasy (oblast Sněžky, Rýchor a lomu v Horním Lánově) s 50 zastávkami, kde si lze otevřít tři typy panelů:

- **textové** (údaje historické, geografické, přírodovědné),
- **geobotanické** (krajina, biotopy a rostliny v různých fázích vývoje a vegetačním období – popsáno je kolem 780 fotografií pořízených autorkou, včetně stupně ochrany),
- **zoologické** (popsáno přes 100 fotografií autorky a zejména snímky poskytnuté zoology).

Pomůcka je určena nejen studentům biologie a ekologie na všech stupních škol a účastníkům celoživotního vzdělávání, ale může sloužit jako průvodce každému zájemci o přírodu. Vznik DVD byl podpořen projekty ZPG 200601 od Královéhradeckého kraje, TUL Pregraduální a rozšiřující vzdělávání na

pedagogických fakultách CZ.04.1.03/3.2.15.2/0216 a v rámci projektu FRVŠ Vegetace ČR. Autorem technické stránky je Ing. Tomáš Lhota ze Správy KRNP, zoologické objekty popsal Mgr. Josef Hotový z Muzea v Hradci Králové.

Léčivé rostliny

Podpora vyšla v nakladatelství GAUDEAMUS UHK a představuje 200 běžných rostlin ČR z hlediska taxonomie, morfologie, stanoviště, zevního a vnitřního užití, obsahových látek. Texty jsou zpracovány v tabulkách a jsou doplněny 400 barevnými fotografiemi autorky.

Hypertextově zpracovaný program umožňuje propojování informací – druhy si lze vybírat podle české i latinské

abecedy, podle 150 různých účinků na člověka (účinky jsou řazeny abecedně i podle lokalizace na lidském těle). U každé rostliny jsou minimálně dvě fotografie, text je zpracován v tabulkách a obsahuje: název, zařazení do čeledi (česky i latinsky), stupně ochrany nebo označení jedovatosti, typická stanoviště, morfologii sbírané části, dobu sběru, obsahové látky, účinky, vnitřní a vnější užití. Součástí je literatura a návody zpracování rostlinného materiálu (sběr, sušení, příprava čajů, nálevů, odvarů, masť, tinktur, šťáv, obkladů, koupelí, koření). Jsou vysvětleny i odborné termíny lékařských účinků s příklady rostlin.

Každý zájemce se může poučit i potěšit svou duši, popřípadě si upevnit své zdraví. Na technické stránce se podílel student 5. ročníku biologie Martin Koubek.

Vegetace ČR (I. díl Lesy)

Předložené výukové CD vyšlo začátkem listopadu ve firmě Pachner Praha, která se zabývá tvorbou a propagací výukového softwaru. Rozebrány jsou všechny typy lesních společenstev v České republice, a to velmi názorně, s využitím více než 3 600 autorčiných fotografií. Zpracovány jsou mokřadní olšiny, lužní lesy, dubohabřiny, suťové lesy, bučiny na živinami chudých a bohatých podkladech, doubravy kyselé a teplomilné, bory, smrčiny a rašelinné lesy.

U každého typu lesů naleznete záběry společenstev a především obsažené druhy v jednotlivých patrech (stromovém, keřovém, bylinném, popř. i mechovém). Všechny druhy uvedené ve strukturovaných textech jsou zároveň zachyceny na fotografiích, zpravidla v různých fázích vývoje (kvetoucí, plodné, tvary listů, rostliny celé i detaily, borka atd.). U každé fotografie je název český, latinský, poznámka morfologická nebo ekologická, u ochranných významných druhů je uveden stupeň ochrany. Součástí jsou i mapy rozšíření základních typů.

Zvoleny jsou dvě odborné úrovně – základní a podrobná s členěním podle Katalogu biotopů ČR. Lze si otevírat okna: charakteristika, složení po patrech, rozšíření a ekologie (zde význam, ohrožení a návrh na zachování přírodních druhových skladby). Všechny v textu uvedené pojmy jsou vysvětleny v rejstříku pojmů. Pro zpestření slouží zajímavosti z různých oblastí (např. léčivé nebo invazní druhy, charakteristika základních dřevin aj.). Součástí jsou testy (pro každý typ společenstva zpravidla 11, z toho zhruba polovina s použitím výběru z fotografií). Nejsou testovány jen vědomosti, ale zejména dovednosti.

Hlavním cílem pomůcky je motivovat žáky, učitele i širokou veřejnost k návštěvám přírody a podporovat práci s počítačem. Snahou je také přiblížit rostliny v jejich přirozeném stanovišti a ukázat jejich morfologii, stupeň ochrany, zajímavosti, stanoviště, jejich nároky k základním ekologickým faktorům. Po technické stránce spolupracoval Tomáš Eisman.

Kde a jak lze pomůcky získat?

Krkonoše a Podkrkonoší i Léčivé rostliny jsou v prodejně nakladatelství Gaudeamus UHK (přízemí nové budovy proti fakultní nemocnici), popř. je lze objednat na adrese: jitka.malkova@tiscali.cz nebo michaela.loukovova@uhk.cz (89 Kč a 42 Kč poštovné).

Vegetaci ČR získáte objednáním na www.pachner.cz. Multilicence pro organizace s možností využití na dataprojektoru stojí 1690 Kč, singl 690 Kč, pro žáky a studenty na školách s multilicencí pouze 190 Kč. Všechny pomůcky jsou také k dostání u autorky na náměstí Svobody 601 v Hradci Králové na katedře biologie.

doc. RNDr. Jitka Málková, CSc.
katedra biologie, Univerzita Hradec Králové

MATEMATIKA NA INTERNETU

V současné době představuje internet stále se dynamicky rozvíjející studnici informací všeho druhu, zasahující do všech oblastí. Svoje místo má tedy na internetu také matematika a fyzika, jejichž stránky jsou využívány nejen lidmi, kteří se těmito exaktními vědami zabývají profesionálně, ale rovněž těmi, pro něž jsou velkým zájmem a koníčkem.

Protože neustálý vývoj internetu přináší na jedné straně vznik nových stránek, ale také zánik některých starších, upozorňujeme čtenáře na aktuální stav, tak jak jej zachytil měsíčník „Matematika-Fyzika-Informatika (MFI č. 2, roč.

18/2008–9, str. 109–113). Dostupný text nebo příklady se dotýkají témat základní poznatky z matematiky, rovnice a nerovnosti, funkce + goniometrie, planimetrie + stereometrie + analytická geometrie, kombinatorika, statistika, pravděpodobnost, posloupnost a řady, komplexní čísla, diferenciální a integrální počet.

1. Cířikova matematika (www.matematika.webz.cz; www.matematika.tk)
2. Matematika polopatě (matematika.havrlant.net)
3. E – matematika (www.e-matematika.cz)

4. Matematika online (www.aristoteles.cz/matematika/matematika.php)
5. Excelent Matematika (matematika.host.sk)
6. Matematika (matematika.wz.cz)
7. Matematika pro každého (www.maths.cz)
8. Zábavná matematika (www.tady.cz/zabavna.matematika)

9. Testpark.cz (www.testpark.cz/testy/matematika)
10. Cabri geometrie (www.pf.jcu.cz/cabri)
11. Závěrem ještě jeden „cizokrajný“ odkaz (mathworld.wolfram.com)

tes

ODPORÚČAME DO VAŠEJ KNIŽNICE

Koncom roku 2008 Fakulta prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici vydala zaujímavú publikáciu autor-ského kolektívu Milada Švecová a Kamila Sásiková pod názvom „Výchova k udržateľnému rozvoju v podmienkach škôl a jej manažment“.

Predkladaná monografia informuje čitateľa o problemati-ke trvalo udržateľného rozvoja, zvyšuje povedomie o ekogra-motnosti, ponúka možnosti využitia najrôznejších nástrojov environmentálneho manažmentu (legislatívneho, inštitucio-nálneho aj finančného charakteru). Monografia je vhodnou pomôckou a vynikajúcim zdrojom informácií nielen pre manažment škôl všetkých stupňov a typov, ale aj pre uči-teľov, študentov učiteľstva i ostatnú verejnosť. Predkladaný odborný text napomáha aj k popularizácii vedy. Vzhľadom na prebiehajúcu reformu školstva na Slovensku je vhodnou pomôckou pri tvorbe školských vzdelávacích programov, najmä prierezovej témy Environmentálna výchova. Text je rozdelený do 8 kapitol, 9. kapitola obsahuje zoznam bib-liografických odkazov. Publikácia má rozsah 165 strán textu, doplneného kvalitnými perokresbami, prehľadnými tabuľkami a grafmi.

V *prvej kapitole* je jasne, stručne a didakticky veľmi vhod-ne vysvetlená úloha vzdelávania a výchovy pri realizácii myš-lienok trvalo udržateľného rozvoja (ďalej len TUR). Zdôraz-nená je najmä interdisciplinarita a integratívnosť témy. Z praktického hľadiska obsahuje námety na témy, vhodné na realizáciu prierezovej témy Environmentálna výchova.

Druhá kapitola oboznamuje čitateľa so strategickými dokumentmi v oblasti výchovy a vzdelávania k TUR (med-zinárrodnými i slovenskými) v historickom kontexte.

Tretia kapitola pojednáva o kľúčových kompetenciách vo výchove k TUR, s dôrazom na problémové vyučovanie, kri-tické myslenie, komunikačné, sociálne a personálne kom-petencie, občianske i pracovné.

Štvrtá kapitola je venovaná manažmentu výchovy k TUR v podmienkach školy. Autorka kapitoly, pani doc. Švecová, CSc., vychádza z vlastných skúseností pri vzni-

ku a realizácii prípravy školských koordinátorov EVVO v Českej republike, kde patrí medzi hlavných garantov a zakladajúcich členov špecializačného štúdia koordináto-rov EVVO. Čitateľ sa dozvie, aké sú úlohy koordinátora ekologickej výchovy na školách, ako vypracovať školský plán výchovy k TUR, metodicky vhodne je charakterizo-vaná SWOT analýza ako jeden z nástrojov používaných pre evaluačné procesy.

Významnou je *piata kapitola* – Pedagogické nástroje k TUR, týkajúca sa teoretického, ale najmä praktického využitia a zaradenia aktivizujúcich metód do výchovno-vzdelávacieho procesu. Obsahuje mnohé námety na reali-záciu jednoduchých školských projektov, zaraďovanie tém projektového vyučovania do rôznych predmetov, s využí-tím interdisciplinárnych vzťahov. Cennou je časť, týkajúca sa zostavenia vlastného projektu, zásady tvorby projektov a tiež skúsenosti rôznych škôl s projektovým vyučovaním. Vhodnou pomôckou sú pre učiteľov aj modelové príklady školských projektov so zameraním na TUR (napr. V ako čistom prostredí vlastne žijeme?, alebo Cesta okolo sve-ta – cesta mojich snov a pod.). V závere kapitoly autorky poskytujú návrh stratégie implementácie trvalo udržateľné-ho rozvoja do vzdelávacieho procesu školy.

Šiesta kapitola sa zaoberá manažmentom implementácie TUR do vzdelávania v podmienkach slovenských základ-ných aj stredných škôl. Podrobne sú v nej analyzované súčasne platné základné kurikulárne dokumenty, týkajúce sa primárneho aj sekundárneho vzdelávania. Učiteľ dostane námety na implementáciu TUR do školského vzdelávacie-ho programu v jednotlivých predmetoch.

Samostatnou kapitolou sú skúsenosti z implementácie TUR do vzdelávania v krajinách Európskej únie. Čitateľ sa dozve-dá o možnosti kvalifikačného štúdia koordinátorov EVVO

v Českej republike, ale aj o európskych projektoch zameraných na ekogramotnosť a ich výstupoch pre školskú prax.

V *ôsmej kapitole* dostáva čitateľ námety na rozvoj výchovy k TUR v podmienkach škôl a tiež sa dozvedá o víziách a smerovaní výchovy k udržateľnému rozvoju.

Bohaté praktické skúsenosti vedúcej autorského kolektívu s aktivizujúcimi metódami a formami vyučovania k TUR, ako aj hlboké znalosti a praktické skúsenosti autorského kolektívu v oblasti výchovy a vzdelávania k udržateľnému rozvoju v podmienkach škôl sa plne podpísali na spracovaní predloženého textu. Jazyk, forma a štýl textu v tejto

podobe sú primerané užívateľovi, ľahko čitateľné a zrozumiteľné. Predkladaný text je originálny, pretože v tak komplexnej podobe sa čitateľ s námetmi na výchovu k udržateľnému rozvoju v podmienkach škôl a manažmentu výchovy k TUR ešte nestretol. Aj z tohto dôvodu odporúčam monografiu do každej knižnice.

Bližšie informácie o možnostiach distribúcie Vám poskytne pani Mgr. Kamila Sásiková na adrese: sasikova@fpv.umb.sk. Želám Vám pohodu a pekné čítanie.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie FPV UKF v Nitre

PODKOVÁŘSKÉ DNY

V tomto roce si Střední škola řemeslná v Jaroměři připomene 123. výročí počátku vzniku řemeslné školy a 103. výročí postavení budovy pro tuto řemeslnou školu. Jedním z nosných oborů vzdělání jsou na této škole kovář-podkovář a umělecký kovář a zámečník. Střední škola řemeslná v Jaroměři opět připravila tradiční Podkovářské dny, které se budou konat ve dnech 27. a 28. března 2009 v hlavní budově školy a přilehlých dílnách.

Bude to mezinárodní setkání podkovářů a příznivců tohoto řemesla především z České republiky ale i z Francie, Švýcarska, Německa, Polska a Slovenska.

Setkání se uskuteční pod záštitou: poslance Ing. Karla Kratochvíleho, Královéhradeckého kraje; Ústavu zemědělské ekonomiky a informací Praha; Společenstva uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů-podkovářů Čech, Moravy a Slezska; Česko-německého sdružení podkovářů;

Města Jaroměře a Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru. (Sponzory této akce jsou MUSTAD a HORÁK – materiál pro podkováře.)

Na toto setkání je připraven seminář na téma:

- Vyváženost kopyta, vyhledání bodu zatížení kopyta, centrum tlaku v kopytě, ukázky řešení problémových kopyt při podkování – přednášet a praktickou ukázkou předvede Denis Leveillard, francovský podkovář.
- Teoretické a praktické předvedení podkování chromého a rozeznání citlivého kopyta; předvede Bernard Duvernay, vícenásobný mistr světa v podkovářství, Švýcarsko.

(Překládat budou MVDr. Zdeněk Žert, odborný asistent a zástupce přednosty brněnské kliniky pro choroby koní a MVDr. Rostislav Hyksa.)

Souběžně bude probíhat prezentace firem nabízejících různé potřeby, pomůcky, materiály a nářadí pro podkováře.

Pro účastníky setkání je vyhlášeno několik soutěží:

- Soutěž žáků SŠ a SOU ve volném kování.
- Soutěž v hodu podkovou (klání v hodu na cíl o cenu „Podkovářský džbán“ pro všechny účastníky).
- Soutěž pro podkováře o zhotovení podkovy (nutné vlastní nářadí).

Další informace poskytnou: Zdeněk Vitek, vedoucí učitel praktického vyučování; Ing. Bořivoj Kreml, ředitel školy, SŠŘ Jaroměř, Studničkova 260, 551 01, tel.: 491812425; tel., fax: 491813329, e-mail: sekretariat@sou-jaromer.cz

OPĚT V BENEŠOVĚ!

10. ročník celostátní odborné soutěže žáků studijního oboru agropodnikání

V tradičním měsíci **dubnu** – letos **16. a 17.** – se opět po roce uskuteční toto oblíbené znalostní klání našich škol. Pro letošní rok vybojovala možnost uspořádat soutěž (už podruhé) Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov, protože v loňském roce zvítězil její žák (stejně tak jako v r. 2006).

A tak budou benešovští příští měsíc hostit soutěžící i s pedagogickým doprovodem z několika desítek škol. Žáci

předvedou své teoretické znalosti a pedagogické dovednosti – absolvují písemné testy, jízdu zručnosti traktorem, hospodářské výpočty, poznávání zemědělské mechanizace, rostlin, semen, chorob, hnojiv, určování plemen hospodářských zvířat, předvádění zootechnických dovedností.

Soutěž, kterou připravuje benešovská škola, se koná pod záštitou Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.

POČET EKOFAREM V ČESKU SE BLÍŽÍ ČÍSLOU 2000

Z aktuálních statistických údajů ekologického zemědělství vyplývá, že ekologické zemědělství v Česku se rychle rozvíjí. Počet ekofarek se ke konci loňského roku blížil dvěma tisícům. Ekologicky se hospodáří na výměře téměř 350 000 ha. Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy již přesáhl osm procent.

Na konci prosince 2008 ekologicky hospodařilo v České republice 1 946 zemědělských podniků, tj. o 600 farek více oproti loňskému roku, což představuje meziroční nárůst 48 %. Počet výrobců biopotravin se zvýšil z loňských 253 na 422 (nárůst 66 %). Výměra zemědělské půdy dosáhla 341 632 ha, a to představuje více než 8 % z celkové výměry zemědělské půdy. Výměra orné půdy se zvýšila o 20 % na současných 35 000 ha.

„Potvrzuje se, že stabilní státní podpora, a to jak dotační pro zemědělce, tak osvětová a informační směrem ke spotřebitelům, přináší dynamický rozvoj celého sektoru ekologického

zemědělství a biopotravin. Spotřebitelé jsou již dostatečně informovaní o přednostech biopotravin a stále více jich biopotraviny kupuje,“ vysvětlil důvody nárůstu ministr zemědělství Petr Gandalovič.

Biopotraviny se stávají samozřejmostí při nákupu českých spotřebitelů. V současné době zná biopotraviny 98 % spotřebitelů, kupuje je 39 % spotřebitelů, z toho 14 % pravidelně (alespoň jednou týdně). Národní logo BIO, kterým se biopotraviny označují, zná již nadpoloviční většina spotřebitelů.

Aktuální statistické údaje k 31. 12. 2008

	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Nárůst za leden–říjen 2008	Nárůst (%)
Počet výrobců biopotravin	253	422	169	70
Počet ekofarek	1 318	1 946	628	50
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	312 890	341 632	28 742	10
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	7,35	8,04	0,69	10
Výměra orné půdy (ha)	29 505	35 178	5 673	20
Výměra trvalých travních porostů (ha)	257 899	281 596	23 697	10
Výměra trvalých kultur – sady (ha)	1 625	2 764	1 139	70
Výměra trvalých kultur – vinice (ha)	245	341	96	40
Ostatní plochy (ha)	23 616	21 753	-1 863	-8

Zdroj: Ministerstvo zemědělství ČR

POZVÁNKA NA ODBORNOU KONFERENCI

„Odkaz zahradního architekta Františka Thomayera“

Ve dnech 24.–25. března 2009

Národním zemědělském muzeu Praha a Česká zemědělská univerzita vás srdečně zvou na konferenci, která je pořádána pro odbornou i laickou veřejnost se zájmem o zahrady, parky a kvalitu městského prostředí. Přednášky se budou konat střídavě v prostorách obou zmíněných institucí.

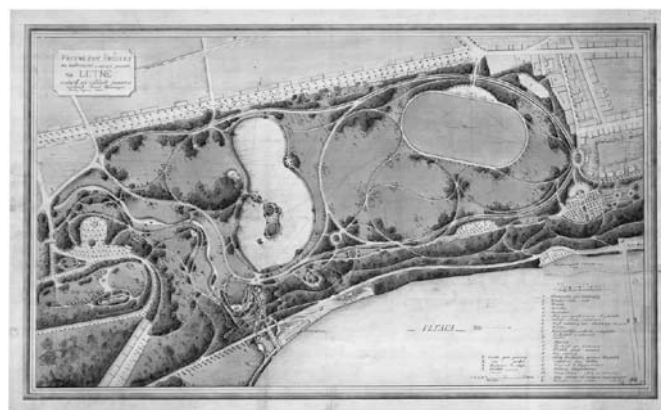
Konference je pořádána při příležitosti 71. výročí úmrtí významného českého zahradního architekta Františka Thomayera (1856–1938) zároveň s výstavou, která je otevřena v Národním zemědělském muzeu Praha, kde je spravována jeho osobní pozůstalost a rozsáhlý projekční archiv. Péčí muzea tak byl zpřístupněn velmi rozsáhlý materiál a dokumentace jeho prací, který představuje badatelskou základnu pro interpretaci jeho autorské tvorby.

Cílem pořádané konference je připomenout dílo F. Thomayera, ale především v mezioborové diskusi hledat způsoby, jak nacházet cesty v procesu obnovy dnes již stoletých parkových ploch, které se staly součástí našich měst – hledat principy obnovy ploch památkově chráněných, hledat způsoby, jak je zachovat v současném životním prostoru, jaké jsou rámce jejich nové interpretace, jak je tvořit a rozvíjet s respektem vůči hodnotám trvalým ale s ohledem na nároky současného života v nich. Součástí programu konference bude také symbolické předání některých prací Františka Thomayera z majetku Výzkumného ústavu Sylva Tarroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví do archivu Národního zemědělského muzea Praha. Rovněž se budou moci návštěvníci podívat na veřejnosti běžně nepřístupné archivní materiály Národního památkového ústavu ÚOP Praha, či se zaposlouchat do předčítání z Thomayerových cestovních deníků a korespondence. Účastníci se dozvědí jak o dobové tvorbě tohoto českého zahradníka a sadovníka, tak o nedávné, ideové soutěži návrhu úprav Karlova náměstí, jednoho z nejvýznamnějších parků, který svého času František Thomayer projektoval.

O Františku Thomayerovi

František Thomayer – jeden z významných českých zahradních architektů a odborník s komplexní šíří záběru – prošel před svým působením v českých městech a městech odbornou praxí v proslulých zahraničních ateliérech ve Francii a Rakousku. S mezinárodní odbornou veřejností udržoval aktivní korespondenční kontakt po celý

život. Koncem 19. století se vrátil do Čech a byl jmenován ředitelem parků „veleobce pražské“ jako jeden z největších odborníků té doby. Deset let (1884–1894) byl městským zahradníkem a posléze založil jednu z prvních projekčních kanceláří v Praze. Založil také významný školkařský závod „Thomayerovy stromkové školky Říčany u Prahy“.

Publikoval články v nejrůznějších odborných domácích i zahraničních časopisech v širokém spektru zahradnického oboru, méně známé je možná jeho působení v pomologii. Angažoval se i ve vydavatelské činnosti a dalších odborných a společenských aktivitách, byl členem výstavního komitétu a garantoval sadové úpravy pro Jubilejní výstavu zemskou Království Českého l.p. 1891. Podílel se významným způsobem na rozvoji měst, kde šířil zájem o plochy veřejné i soukromé zeleně. Ovlivnil tak vznik a podobu mnohých veřejných prostranství, která se zdají být v současné době tak samozřejmá. Kromě mnoha objektů v Praze navrhoval úpravy v Nymburku, Kolíně, Přerově, Hranicích, Chrudimi, Roztce u Kutné Hory, Mariánských Lázních a v mnoha dalších městech, ale i v četných soukromých zahradách k vilám významných osobností. Šíře jeho odborných vědomostí a množství navrhovaných úprav se může zdát až neuvěřitelná. František Thomayer se i aktivně podílel i přímo na realizaci svých návrhů.

Pořadateli konference jsou: Katedra zahradní a krajinné architektury, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů ČZU v Praze, Národní zemědělské muzeum Praha a Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, občanské sdružení – Sekce zahradních a krajinářských architektů.

Na konferenci je možné se přihlásit na webových stránkách www.szkt.cz, kde naleznete i podrobné informace.

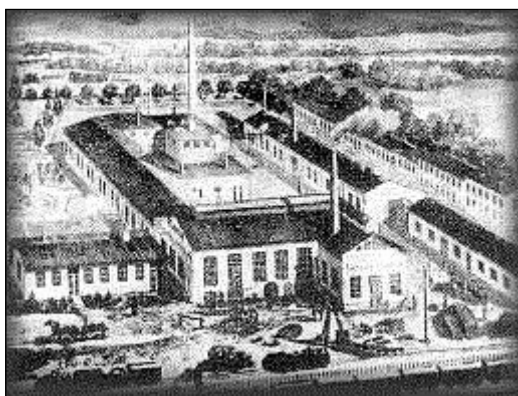
PRVNÍ JIHOČESKÁ TOVÁRNA NA STROJE A STAVBY MLÝNŮ

Na samém konci předminulého století, přesně v r. 1899, vzniká přímý předchůdce stejnojmenné akciové společnosti – První jihočeská továrna na stroje a stavby mlýnů, Julius Škrdlant a spol., České Budějovice. Jihočeské listy, nejvýznamnější regionální noviny, přinesly v onom roce zprávu o vzniku první jihočeské továrny na stroje a stavby mlýnů. V názvu je patrný vztah ke zpracování zemědělské produkce, avšak čisté strojírenství se začíná zdárně klubat.

U zrodu továrny byl známý průmyslník Julius Škrdlant. Rozvoj tohoto závodu byl pomalý. I když do něj přešlo mnoho schopných pracovníků z tehdejší řetízárny a dalších závodů, byly počátky poznamenány neblahými okolnostmi. V prvních letech při výstavbě závodu to byl rozsáhlý požár, později pak zejména skutečnost, že v silných střediscích strojírenské výroby, jako byla pražská a brněnská oblast, zesilují tendence ke koncentraci výroby a monopolnímu rozdělování odbytiště. K obratu došlo počátkem první světové války. Vraťme se však do r. 1895, kdy byl na jihu Čech založen jeden český podnik, První česká parostrojní bednárna. Bednárna se od r. 1902 stala majetkem firmy Škrdlant Julius a spol. a stala se tak součástí První jihočeské továrny na stroje a stavby mlýnů. Rok před tím byla v tomto závodě zřízena i slévárna kovů a železa zvaná též Union. Tehdy se novým majitelům ve firmě, nesoucí již název Union, podařilo využít potřeb zbrojařské výroby. Továrna (od r. 1916 již akciová společnost) dodávala především součást-

částky připadla závodu a činila kolem 95 000,- Kč. Zbýlý čistý zisk dosáhl 541 666,- Kč, který se pro další rok opětovně jevil ve výši 20 %.)

Situace Unionky však nebyla po válce růžová. Projevil se zde celkový rozvrat bývalé monarchie, řada nedořešených vztahových otázek i značná vzdálenost závodu od surovin. Závodu se tak jen těžko dařilo v nových podmínkách, ač měl většinu vysoce kvalifikovaných dělníků a pověst vysoké kvality výrobků. Hospodářská situace v mladé republice se však v průběhu dvacátých let konsolidovala, nastupující konjunktura výrazně zlepšila i odbytové možnosti Unionky. Dovednosti a vynalézavost pracovníků Unionu přinesla mnohá zlepšení kvality výrobků, vlastní patenty a vývoz strojů do takových strojírenských velmocí, jako např. USA, Švédsko či Finsko. V boji s kapitálově silnější konkurencí to byla právě vysoká kvalita všech součástí strojů a jejich bezchybná funkčnost, umožňující Unionu udržet se na světových trzích i v období nástupu krize ve třicátých letech.

První jihočeská továrna na stroje a stavbu mlýnů

ky ke granátům a dělostřeleckým nábojům, což vedlo k její prosperitě. Všichni, stejně jako celá země, přivítali vznik Československa radostně. (Pro představu, První jihočeská továrna v Českých Budějovicích měla ve dvacátých letech 20. století 3 mil. korun akciového kapitálu. Čistý zisk při počtu 650 zaměstnanců v r. 1925 činil 636 666,- Kč. Pro jeden rok bylo předepsáno 192 000,- Kč. Polovina finanční

Osudný rok 1939 znamenal pro Union zapojení do zbrojního programu Říše. Jako kooperační závod Škodových závodů přechází postupně až dvě třetiny kapacity na výrobu součástek děl a granátů, zbylá třetina slouží tradiční "mlynařině". Továrna se však stává zároveň útočištěm lidem nasazeným na práci do Říše. Během okupace byla organizována v závodě nejedna pomocná akce, kapacity určené zbrojní výrobě byly tajně využívány k opravě mlýnů.

Po roce 1945 se znovu poměrně rychle rozběhla výroba mlýnských strojů, zvětšoval se počet zaměstnanců, začal export zejména do Argentiny a na Ukrajinu. V tom roce byl závod začleněn do národního podniku PAL (zkratka pro Pomocný automobilový a letecký průmysl). Tím se začal nově vymezovat jeho výrobní program, změnil se i název na Motor Union. Pod názvem „Union, akciová strojírna a slévárna“ působil ještě krátce po roce 1945. Rozhodujícím výrobním a prodejním artiklem bylo vždy odlévání šedé litiny, výroba průmyslových motorů a výroba dalších sofistikovaných strojírenských výrobků. Byla postavena nová slévárna, k základnímu závodu byly postupně připojovány

další, např. bývalé Českobudějovické strojírny, továrna na vlečné vozy a hospodářské stroje Vodňany, výroba psacích strojů Matouš. Vyráběly se dieslové motory hydraulická zařízení, motocyklové sedačky, lodní motory a řada dalších strojírenských výrobků. V roce 1955 začal podnik, již pod názvem národní podnik Motor, vyrábět automobilové a motocyklové karburátory nové tuzemské konstrukce. Karburátory Jikov byla osazena veškerá motorová vozidla tuzemská i mnohá vozidla zahraniční. Také tyto výrobky se vyznačovaly dobrou kvalitou i ve srovnání se zahraniční konkurencí. Ve stejné době, a to až do roku 1962, vyráběl Motor mopedy Stadion, ve své době velmi populární a téměř nezničitelné dopravní prostředky.

Akciová společnost Motor Jikov, Slévárna litiny a.s. vznikla ze závodu 16 Motoru Jikov a.s. (pozdější společností MOTO-CO a.s.). Pokračuje ve více než stoleté tradici strojírenské výroby založené firmou „První jihočeská továrna na stroje a stavbu mlýnů, Julius Škrdlant a spol.“. V r. 1994 proběhla privatizace podniku a slévárna se stala jedním ze závodů privatizovaného Motoru Jikov a.s. Samostatná akciová společnost Motor Jikov, Slévárna litiny vznikla 24. 11. 1997 a pokračuje ve svých činnostech v prostorách původního závodu se stejným oborem podnikání. Navazuje tak kontinuálně na stoletou tradici. Akciová společnost Motor Jikov se stala významným jihočeským strojírenským podnikem.

Ing. Petr Novák, CSc., Praha

*V letošním roce uplyne 45 let od úmrtí
a v příštím roce si připomeneme 135 let od narození významné osobnosti*

LADISLAV ČECH

„... Ovocnictví československé, až na některé výjimky, je technicky velmi vyspělé, zvláště v ohledu výrobním, a přece česká literatura ovocnická byla až do převratu poměrně skrovná... První ku práci přihlásil se známý odborník ovocnářský profesor Ladislav Čech, ředitel zemské ovocnářské školy ve Vizovicích na Moravě. Svého úkolu se zhostil opravdu čestně. V publikacích ministerstva zemědělství vyšla právě jeho skvěle vypravená kniha Nauka o pěstování ovocného stromoví, vítaná odbornou i vědeckou kritikou s velkým uznáním. Také každý pěstitel a milovník ovocného stromoví sáhne u nás pro této knize s radostí a najde v ní důkladné poučení... Opakuji, takové knihy v naší literatuře ještě nebylo. Jsem přesvědčen, že její vliv na naši praxi bude zcela mimořádný...“

Jan Kynčl, 1928

Pozoruhodné ocenění od renomovaného odborníka, státního inspektora ovocnicko-vinařského a zahradnického školství, Jana Kynčla. A nebylo jediné! Na tutéž knihu se mezi dlouhou škálou významných titulů odkazuje také například prof. Bohumil Němec ve svých Dějinách ovocnictví z roku 1955. Ovšem nejen díky této knize patří její autor mezi ty, k nimž by se naše zemědělské školství mělo s hrdostí hlásit.

Ladislav Čech se narodil 12. prosince 1875 v Sobotce. Povinnou školní docházku absolvoval v Mělníku, kde také studoval na ovocnicko-vinařské škole. Prošel pestrou praxí doma i v zahraničí. Pracoval na vinicích, v ovocných sadech a školkách velkostatku rodiny Židlických v Troji, a na statcích na Krymu a Kavkaze. Po návratu z ciziny pokračoval ve studiích na Státní vyšší škole vinařsko-ovocnické v Klosterneubergu u Vídně a v roce 1897 složil zkoušku učitelství pro nižší vinařsko-ovocnické školy.

Jako zkoušený kandidát učitelství získal od bývalého ministerstva orby studijní stipendium, aby se mohl pod

vedením zkušeného učitele některé odborné školy připravit i prakticky. Byl jedním z prvních, který využil rozhodnutí ministerstva orby z roku 1894 o udělování stipendia k „výcviku v methodice, didaktice a pedagogice“. Státní inspektor zemědělského školství prof. J. B. Lambl mu určil za působiště tehdy slavný zemský pomologický ústav v Troji. Do učitelské praxe ho uváděl sám ředitel ústavu Karel Němec (syn Boženy Němcové).

Po zkušebním roce byl ustanoven učitelem zemské rolnické a vinařské školy v Bzenci. (Zahájila svou činnost 1. prosince 1885.) Jak u příležitosti bilancování Čechova životního díla konstatuje Jan Kynčl (1936), zde měl v životě největší příležitost uplatnit se ve vinařství a sklepním hospodářství. Štěpování rév evropských na americké bylo tehdy ještě v pokusném stadiu, Ladislav Čech však na této cestě odstraňoval všechny překážky s vytrvalostí a energií jemu vrozenou. Podařilo se mu položit základy pro vinařství tak dobře, že ve třicátých letech školní vinice v Bzenci patřily mezi nejlepší na Moravě.

V roce 1908 byl, neznámo proč, přeložen na zemskou lnářskou školu ve Žďáře na Moravě. Po dvou letech se dostal na tehdejší český pomologický ústav v Bohunicích. Zde se zaměřil hlavně na studium chorob a škůdců ovocných dřevin. Po dalších dvou letech se stěhoval do Vizovic.

V čele nové školy

Dne 3. listopadu 1912 zahajoval výuku na tamní nově založené dvouleté Zemské ovocnářské škole jako její první ředitel. Jak už to u nových škol bývá, kromě pedagogických povinností (učil chemii, rostlinopis, mineralogii, správní vědu, ovocnictví a kreslení), bylo nutno zajistit učební prostory, učební pomůcky, potřebné zázemí školy, školní hospodářství, cvičné a pokusné pozemky, zelinářskou zahradu, ovocné sady, ovocné školky, vhodné personální obsazení – a hlavně zajistit dostatečnou návštěvnost školy. A to byl tvrdý oříšek! Při tom nezapomínal ani na svůj odborný růst. Po vzniku samostatného státu si dále zvýšil své školské vzdělání. Jako externista složil maturitní zkoušku na reálce v Kroměříži a v roce 1920 před státní zkušební komisí v Praze zkoušku učitelské způsobilosti pro vyšší vinařsko-ovocnické školy.

Přes mnohé problémy se mu dařilo. Osudná zima roku 1929 však hodně z jeho díla zničila, většina ovocných stromů ve školní zahradě zmrzla hned, další odumíraly postupně. V čele stál dvacet let. K 1. červnu 1932 byl na vlastní žádost penzionován, v 57 letech. Věrohodných důvodů, proč tak předčasně, se však dnes asi těžko dopátrat. Na odpočinku žil ještě 32 roků v Mělníku, kde také v pozhnaném věku v roce 1964 zemřel. (Na Státní vyšší ovocnicko-vinařské a zahradnické škole v Mělníku učil v letech 1930–1948 jeho syn Ing. Břetislav Čech, absolvent Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, posléze hospitant ovocnářské, vinařské a zahradnické školy v Geisenheimu n. R. Po roce 1948 byl přeložen na Střední potravinářskou školu do Pardubic.)

Jak přivést žáka do školy

Získat dostatek zájemců o studium nebylo zejména v chudších oblastech nikdy jednoduché. Když se k tomu přidružila hospodářská krize, byla situace téměř neřešitelná. Příklad najdeme např. ve zprávě o vizovické škole za období 1912–1944 (získána laskavostí SOA Zlín-Klečůvka). Škola dlouhodobě zápasila s nedostatkem žáků. Pedagogický sbor, ředitel, spolek absolventů – ti všichni podnikli řadu akcí ve všech obcích školního obvodu k získávání žáků. Výsledky neodpovídaly vynaloženému úsilí, např. ve škol. roce 1936/37 bylo v 1. ročníku 11 žáků, z toho postupně 4 vystoupili, ve druhém ročníku 13 a z něho vystoupili 3.

Důvody? Dospívající mládež po skončení povinné školní docházky tu byla posílána za výdělkem, který byl často nepostradatelnou součástí rodinných rozpočtů. A když se eventuálně našlo porozumění a skromné prostředky, nebylo jak se do školy dostat: ze 40 obcí obvodu školy mělo pouze 6 obcí vlakové nebo autobusové spojení. Ředitelství školy se snažilo situaci řešit vybudováním žákovské noclehárny. Zemský úřad však

zamítl nákup otopu! Žákům ze vzdálenějších míst okresu byla tak znemožněna návštěva školy. „Přesvědčovat je, aby chodili v mrazu a nepohodě až 6 hodin denně do školy, nebylo z lidského hlediska možné“.

Stejně důkazy předkládá na jednání v Praze 24. listopadu 1930 Ing. Jan Hrubý, ředitel zemské odborné hospodářské školy v nedalekém Vsetíně. Valašský rolník utíká do města za průmyslem, jenže hospodářská krize je znát i tu, a tak se vrací zpět bez ničeho. Ale jak ho udržet na půdě? „Měli jsme“, říká, „např. letos 50 přednášek, rozeslali jsme na 31 obcí a všechny školy a farní úřady na okrese plakáty před zahájením školního roku, máme faráře, který v kostele na kazatelně připomenul, aby šli hoši do hospodářské školy, sami jsme několikrát navštívili rodiče a výsledek byl, že 3. listopadu jsem měl ve škole 3 žáky. Obec, která má 5 tisíc obyvatel, nepošle do školy po 6 let ani jednoho žáka. Jak chcete, abych je přiměl chodit do školy, když mají nejméně 2 1/2 hodiny na dráhu? Žádný nechce dát syna ani dceru do školy, protože kdo by za ně konal doma práci a na čeledína není peněz. A proto má-li hospodářská škola mít žáky, musí být vybavena internátem a musí mít peníze nejen na řádné vybavení, nýbrž i na podporu nemajetných žáků...“

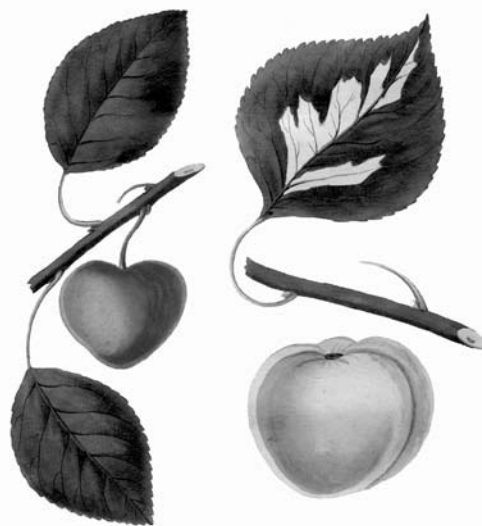
Specializované školy, jak se ředitel Čech vyjadřuje v několika příspěvcích, byly i z hlediska vlastní výchovně vzdělávací činnosti ve srovnání s řadou jiných škol ve složitější situaci. Jestliže se těžko probíjovávaly „odborné názory a pokrok, např. ve všeobecném pěstování rostlin a chovu dobytka, ač běží o obory obecně známé, s tradicí tisíciletou a nejvyšší národohospodářské důležitosti“, o to složitější bylo prosazovat pokrok v oborech specializovaných, pro mnohé okrajových. K těmto překážkám přidružoval se často „lokální tradicionalismus, libující si mnohdy v metodách anebo výsledcích, nesouhlasících s potřebami velkého trhu a odmítající jako nevhodné anebo špatné vše, co nesouhlasí s vžitou představou...“ Hodně tedy záleželo na správném umístění školy, na jejím optimálním vybudování, obsahovém zaměření a hlavně na personálním obsazení („specializace nedá se jen naučit, jest k ní třeba jisté duševní nálady a vnitřní spojitosti s láskou k věci...“).

Mezi vinaři a ovocnáři

Ředitel Čech byl znám i jako zanícený šířitel pokroku přímo mezi vinaři a ovocnáři. S pozoruhodnou aktivitou začal už v Bzenci. Absolvoval desítky přednášek, podílel se na organizaci kurzů, podle jeho vlastních slov (1908) „dával rady a pokyny v odborných záležitostech celé řadě dotazujících se rolníků, vinařů i ovocnářů, zejména pokud škůdců, úpravy vín, nemoci jich, využití ovoce a zelenin se týče a jich speciálních kulturách“. Byl také členem zastupitelstva Bzence, členem výboru

zeleninářského spolku pro Bzenec a okolí, dále členem zemské komise pro záležitosti vinařské pro Moravu a zpravodajem c.k. bakteriologické stanice ve Vídni.

Ve Vizovicích tuto činnost ještě rozšířil. Mezi praktiky „byl velmi oblíben pro svoji ochotu k přednášení a vyučování v kurzech a v poskytování odborných porad“. Předmětem zvláštního zájmu se mu stala ovocnicko-vinařské technologie, zvláště sušení ovoce. Vyvrcholením jeho snah v této oblasti bylo zřízení školní stanice pro zpracování ovoce. Zabýval se intenzivně i konstrukcí sušáren. Jeho sušárna PRAX byla postavena ve Vizovicích počátkem dvacátých let dvacátého století (kapacita 24 lísek, během 24 hodin bylo možno usušit asi 2 t čerstvých švestek. Topilo se uhlím nebo dřevem – Jan Mañas, 1989).

Působil v řadě hospodářských spolků a odborných organizací, byl soudním znalcem ve svém oboru. Jako uznávaný odborník byl také poctěn volbou za řádného člena Československé akademie zemědělské, III. odboru (ovocnicko-vinařského a zahradnického). Našel si čas i na poměrně bohatou literární činnost. Přispíval zejména do Vinařského obzoru (tento časopis také po tři roky redigoval), Ovocnických rozhledů, Československých zahradnických listů, Mladého zahradníka, Československého zemědělce, Moravského Hospodáře, Českého Rolníka a jiných. Z knižních publikací stojí za zmínku Moravské vinohradnictví, Novodobé pěstování révy vinné, Vinařství a sklepní hospodářství, Novodobé názory na kvašení vína, Návod k analyzování vína a moštu, Novodobé pěstování révy vinné, zvláště pak v úvodu zmíněná Nauka o pěstování ovocného stromoví I, II (Praha, 1927, 1928).

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

OBSAH

Míra útlumu produkce je vážná.....	3
Krátký vstup do problematiky stylů učení žáků	4
Nové sídlo EUROPE DIRECT v Nitre	5
Akreditace nových zemědělských a lesnických privátních poradců	6
Portál farmář jako významná poradenská pomůcka	7
Informační servis.....	8
Nové trendy v celoživotním vzdělávání učitelů	10
Závěry konference EDUCO 2009.....	11
Elektronické výukové materiály k biologii a ekologii	12
Matematika na internetu	13
Odporúčame do Vašej knižnice	14
Podkovářské dny	15
Opět v Benešově!.....	16
Počet ekofarev v Česku se blíží číslu 2000	16
Pozvánka na odbornou konferenci	17
První jihočeská továrna na stroje a stavby mlýnů	18
Ladislav Čech	19

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír **Beneš**, Školní statek Opava
Ing. Mária **Debrečniová**, PhD., Agroinštitút Nitra
PhDr. Radmila **Dytrtová**, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR
Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
Ing. Marcela **Chrenková**, SPU Nitra
Ing. Břetislav **Kábele**, SOŠ České Budějovice
Ing. Jan **Kot**, Integrovaná střední škola Cheb
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Josef **Matoušek**, MZe ČR
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena **Psotová**, Úrad NSK Nitra
PaedDr. Anna **Sandanusová**, UKF Nitra
prof. Ing. Milan **Slavík**, CSc., IVP ČZU Praha
PhDr. Pavel **Sýkora**, MZe ČR

K ilustraci na obálce:

Kresba větévky s plody střešmchy virginické – Prunus virginiana (Virginische Traubenkirsche). Vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1805

CONTENTS

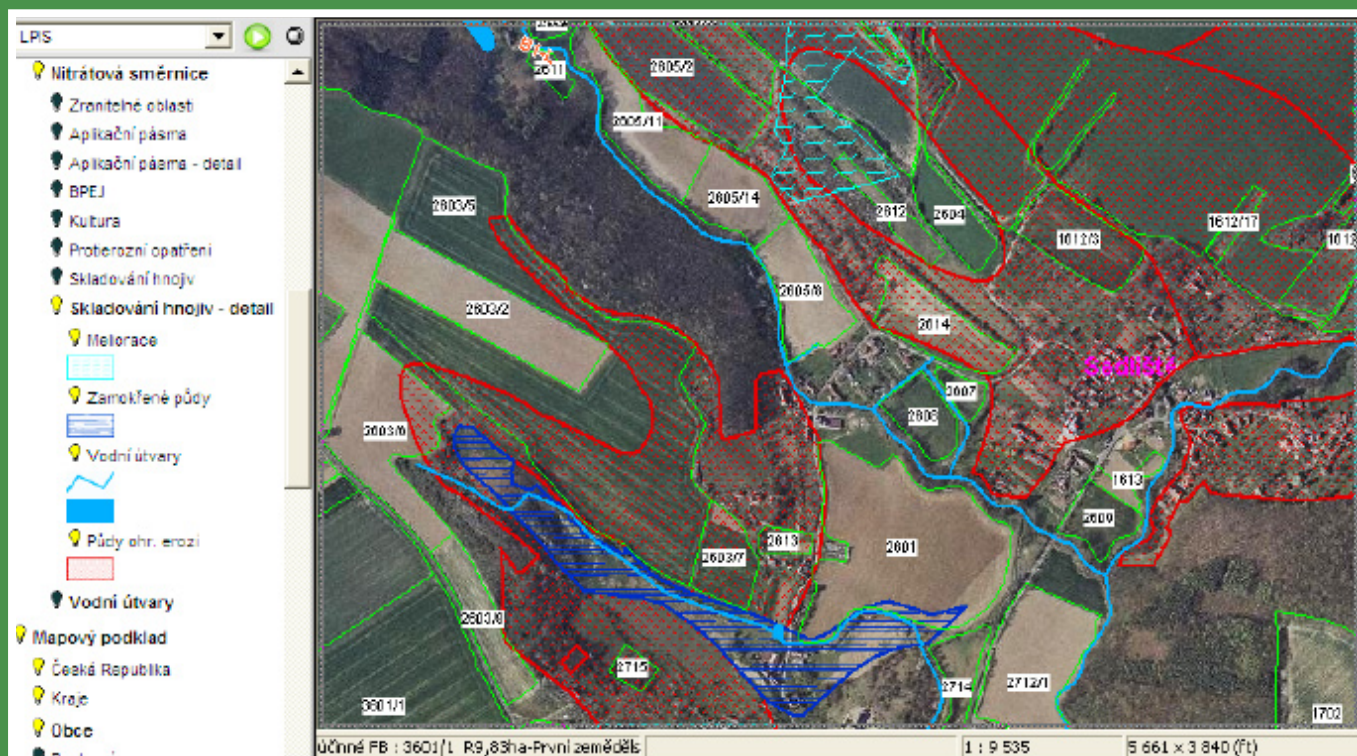
The level of reduction in agricultural production is serious An introductory article written by the President of the Agricultural Chamber concerning the actual situation among farmers	3
A short insight into the problem of styles of student teaching A consideration about possibilities of efficient education at schools	4
A new EUROPE DIRECT seat in Nitra The Agroinstitute in Nitra is a member of the European network of information centres	5
Accreditation of new agricultural and forestry private advisers The process of training of new advisers	6
The portal Farmer as an important advisory tool An information portal for farmers and the public at large ..	7
Information service Representation of the European Commission in the Czech Republic	8
New trends of teachers' lifetime education Experiences from the V International Scientific Conference EDUCO 2009	10
Conclusions of the EDUCO 2009 Conference Recommendations of the Conference to participant delegates and to the organizational committee	11
Electronic teaching materials for biology and ecology in an interdisciplinary, motivational and playful way .	12
Mathematics on the Internet An offer of interesting websites	13
Recommended to your library "Education for sustainable development in conditions of schools and its management"	14
Farriers' Days Invitation to an international meeting of farriers and supporters of this craft	15
Let's meet in Benešov again! Invitation to the 10 th year of the national professional competition of students of the agribusiness discipline .	16
The number of eco-farms in the Czech Republic is approaching 2000 The latest statistical data on ecological agriculture	16
Invitation to a professional conference "The legacy of František Thomayer, the landscape architect"	17
The first factory for mill machines and constructions in South Bohemia History of agricultural machinery	18
Ladislav Čech Prominent personality of agricultural education	19

ELEKTRONICKÉ VÝUKOVÉ MATERIÁLY K BIOLOGII A EKOLOGII INTERDISCIPLINÁRNĚ, MOTIVAČNĚ A HRAVĚ

str. 12

PORTÁL FARMÁŘ JAKO VÝZNAMNÁ PORADENSKÁ POMŮCKA str. 7

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agoinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875

